

CHILDHOOD IN TIMES OF UNFREEDOM DĚTSTVÍ V DOBĚ NESVOBODY

Conference Programme / Program konference

Date / Termín: 15–16 June 2026

Venue / Místo konání: National Pedagogical Museum and Library of J. A. Comenius (NPMK), Valdštejnská 20, Prague 1,
<https://npmk.gov.cz/konference>

Map: <https://maps.app.goo.gl/MvNyPzFpwhx7Mhsh7>

Organisers / Pořadatelé: National Pedagogical Museum and Library of J. A. Comenius; Institute of History of the Czech Academy of Sciences – Centre for the History of Education

Length of papers / Délka příspěvku: 25 minutes (*Please note: Presentation time limits will be strictly enforced / Prosíme o striktní dodržování časového rozsahu prezentací*)

Conference languages / Konferenční jazyky: English, Czech

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

HISTORICKÝ ÚSTAV

Akademie věd České republiky

INSTITUTE OF HISTORY

Czech Academy of Sciences

Ministry of Education,
Youth and Sports
of the Czech Republic

DAY 1: Monday, June 15, 2026

DEN 1: Pondělí 15. 6. 2026

09:00 – 09:15 | Opening Ceremony / Zahájení konference

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Klára Ehrlich

Director of The National Pedagogical Museum and Library of J. A. Comenius /
ředitelka Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského

Martin Holý

Director of The Institute of History of the Czech Academy of Sciences /
ředitel Historického ústavu Akademie věd ČR

09:15 – 10:20 | PLENARY SESSION / PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ

(Conference Hall, 2nd floor)

Chair / Předsedající: Martin Holý (Historický ústav AV ČR, Praha)

09:15 – 09:40 **Lukas Schretter** (Ludwig Boltzmann Institute for Research on Consequences of War, Vienna)

Research on the Lebensborn Home „Wienerwald“, 1938–1945

09:40 – 10:05 **Kinga Czechowska** (The Witold Pilecki Institute of Solidarity and Valor, Warsaw)

“Polish Kinder” and Their Experience of the Kindertransports

10:05 – 10:20 Discussion

10:20 – 10:40 | Coffee break

10:40 – 12:15 | PARALLEL SESSIONS / PARALELNÍ SEKCE 1

ENGLISH SECTION 1 (10:40 – 12:15)

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Chair / Předsedající: Henning Schluß (University of Vienna)

10:40 – 11:05 **Ewa Bukowska-Marczak** (The Jan Karski Institute of War Losses, Warsaw)

Lost Childhood – Krysia Chiger and Clara Kramer in the Underground of Occupied Lviv and Żółkiew

11:05 – 11:30 **Andrija Mihajlov** (University of Belgrade, Belgrade)

Hidden Jewish Children in Occupied Serbia (1941–1944)

11:30 – 11:55 **Judita Matyášová** (Charles University, Prague)

Far from Home: Czechoslovak Jewish Youth Refugees in Wartime Denmark

11:55 – 12:15 Discussion

12:15 – 13:00 | Lunch break (*Lunch will be served directly on the ground floor of the museum*)

CZECH SECTION 1 (10:40 – 12:15)

(Lecture Room, ground floor / Posluchárna v přízemí muzea)

Chair / Předsedající: Eva Škorvanková (Univerzita Komenského v Bratislave)

10:40 – 11:05 **Blanka Soukupová** (Západočeská univerzita v Plzni)

Protektorát Čechy a Morava očima židovských dětí

The Protectorate of Bohemia and Moravia through the Eyes of Jewish Children

11:05 – 11:30 **Václav Daněk** (Masarykova univerzita, Brno)

„Dětská křížová výprava Adolfa Hitlera“: Účast protektorátní mládeže při výstavbě opevnění (1944–1945)

“Adolf Hitler’s Children’s Crusade”: Participation of Protectorate Youth in Fortification Construction (1944–1945)

11:30 – 11:55 **Miroslav Eisenhammer** (Státní oblastní archiv v Plzni)

Káčata, Piráti a Smečka vlků. Ilegální skautské mezidobí 1940–1945 na příkladu města Plzně

The Ducklings, The Pirates, and The Wolf Pack: The Period of Illegal Scouting in Plzeň (1940–1945)

11:55 – 12:15 *Diskuze*

12:15 – 13:00 | Pauza na oběd (*Oběd bude podáván v přízemí muzea*)

13:00 – 14:30 | PARALLEL SESSIONS / PARALELNÍ SEKCE 2

ENGLISH SECTION 2 (13:00 – 14:30)

(Lecture Room, ground floor / Posluchárna v přízemí muzea)

Chair / Předsedající: Klára Ehrlich (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)

13:00 – 13:25 **Artur Bulakh** (University of Vienna, Vienna)

The Children's Experiences of Interethnic Relations in Volhynia During the Interwar Period

13:25 – 13:50 **Romana Fojtová** (Nezávislá badatelka / Independent Scholar, Liberec)

A Children's Diary as a Source of Knowledge in War: An Insight into the Everyday Life of Pastor Jan Matěj Tomeš's Children at Michalovka in Volhynia

13:50 – 14:15 **Jindra Lavrenčíková** (Univerzita Pardubice)

Childhood under Pressure: Jewish and Czech Experiences in Yugoslav and Croatian Contexts

14:15 – 14:30 *Discussion*

14:30 – 14:45 | Coffee break

CZECH SECTION 2 (13:00 – 14:30)

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Chair / Předsedající: Magdaléna Faltusová (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)

13:00 – 13:25 **Eva Škorvanková** (Univerzita Komenského v Bratislave)

Víly a tatranky vo víre národného života. Vzdelávanie a ideologická výchova dievčat v rámci Hlinkovej mládeže

“Vily” and “Tatranky” in the Vortex of National Life: Education and Ideological Indoctrination of Girls within the Hlinka Youth

13:25 – 13:50 **Martina Kočí** (Múzeum školstva a pedagogiky, Bratislava)

Hlinkova mládež vo filmových dokumentoch Školfilmu

The Hlinka Youth in the Documentary Films of “Školfilm”

13:50 – 14:15 **Ivan Puš** (Univerzita Palackého v Olomouci)

Německé dívky a ženy na odborných školách v době protektorátu

German Girls and Women at Vocational Schools in the Protectorate Era

14:15 – 14:30 *Diskuze*

14:30 – 14:45 | Coffee break

14:45 – 16:45 | PARALLEL SESSIONS / PARALELNÍ SEKCE 3

ENGLISH SECTION 3 (14:45 – 16:45)

(Lecture Room, ground floor / Posluchárna v přízemí muzea)

Chair / Předsedající: Ivan Puš (Univerzita Palackého v Olomouci)

14:45 – 15:10 **Ruta Matimaityte** (Vilnius University, Vilnius)

The Case of the Wolf Children in Soviet Lithuania

15:10 – 15:35 **Alina Ivanenko** (University of Mannheim, Mannheim)

Regulating Childhood under Occupation: Alimony, Paternity, Adoption, and Birth Registration in Reichskommissariat Ukraine

15:35 – 16:00 **Hélène Saint-André** (University of Clermont-Auvergne, Clermont-Ferrand)

Air Raid Alert! Civil Defence from a Child's Perspective in France (1939–1945)

16:00 – 16:25 **Małgorzata Dajnowicz** (The Witold Pilecki Institute of Solidarity and Valor) & **Maria Bauchrowicz-Tocka** (University of Białystok)

Children's Experience in Totalitarian Reality: The Perspective of Children's Memory of Their Exile in Siberia

16:25 – 16:45 *Discussion*

17:00 – 17:30 Book Launch in the Conference Hall (in Czech) or Self-Guided Tour of the Exhibition “Childhood Under the Swastika” on the Ground Floor of the Museum (CZ / Eng) (see page 7 of the programme)

approx. 17:30 – 20:00 Welcome Cocktail & Social Evening (see page 7 of the programme)

CZECH SECTION 3 (14:45 – 16:45)

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Chair / Předsedající: Jan Šimek (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)

14:45 – 15:10 **Jana Škerlová** (Historický ústav AV ČR, Brno)
Uzavření českých vysokých škol v Brně a studenti ze zahraničí
The Closure of Czech Higher Education Institutions in Brno and International Students

15:10 – 15:35 **Jan Špringl** (Památník Terezín)
Vize kontra realita: mimoškolní výchova české mládeže v Protektorátu
Vision vs. Reality: Extracurricular Education of Czech Youth in the Protectorate

15:35 – 16:00 **Blanka Zubáková** (Ústav pro studium totalitních režimů, Praha)
Dětství na scéně: mládež a divadlo v ghettu Terezín
Childhood on Stage: Youth and Theatre in the Terezín Ghetto

16:00 – 16:25 **Magdaléna Šustová** (Muzeum Prahy / Pedagogická fakulta UK)
„Do tanečních kurzů je dovoleno dámám nositi pouze šaty krátké.“ Výuka tance a společenského chování v letech 1939–1945
“Ladies Are Allowed to Wear Only Short Dresses to Dance Classes”: Ballroom Dance and Etiquette Instruction (1939–1945)

16:25 – 16:45 *Diskuze*

16:45 – 17:00 TECHNICKÁ PŘESTÁVKA / TECHNICAL BREAK

**PŘÍPRAVA SPOLEČENSKÉHO SÁLU NA UVEDENÍ KNIHY / BOOK LAUNCH
PREPARATION IN THE CONFERENCE HALL (2nd floor) 17:00 – 17:30 | BOOK
LAUNCH / SLAVNOSTNÍ UVEDENÍ PUBLIKACE**

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

- *Krvavá žeň smutných dnů 1938–1945. Edice nevydaného pamětního seznamu obětí nacistické perzekuce z resortu školství*
- The Bloody Harvest of Sad Days 1938–1945: An Edition of the Unpublished Memorial List of Victims of Nazi Persecution in the Education Sector

Please note: The book launch will be held in Czech. English-speaking participants are cordially invited to attend; alternatively, they are welcome to choose an alternative programme – a self-guided tour of the exhibition “Childhood Under the Swastika” (the exhibition is bilingual in Czech and English).

**approx. 17:30 – 20:00 | WELCOME COCKTAIL & SOCIAL EVENING in the
Gardens below the Prague Castle (Valdštejnská 14, Prague 1)**

Please note: We will depart together as a group. Meeting point: ground floor. Alternatively, you are welcome to arrive later on your own directly at the venue address Valdštejnská 14.

Luggage may be stored in the museum building during the event. A staff member will be available for luggage collection after the social evening from 20:00 to 20:10.

**cca 17:30 – 20:00 | UVÍTACÍ VEČER S OBČERSTVENÍM v zahradách pod
Pražským hradem (Valdštejnská 14, Praha 1)**

Společný odchod do zahrad z přízemí muzea (po skončení slavnostního uvedení knihy Krvavá žeň smutných dnů). Je možno se připojit i později – samostatný příchod na místo konání na adrese Valdštejnská 14.

Zavazadla je možno je nechat uložená v budově muzea. Pracovník muzea umožní jejich vyzvednutí po skončení společenského večera v čase 20:00-20:10.

DAY 2: Tuesday, June 16, 2026

DEN 2: Úterý 16. 6. 2026

09:00 – 10:30 | PLENARY SESSION 2

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Chair / Předsedající: Klára Ehrlich (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)

09:00 – 09:25 **Henning Schluß** (University of Vienna, Vienna)
Growing up in Albania under Enver Hoxha as an Example of Successful Indoctrination

09:25 – 09:50 **Frederika Vešelényiová** (Comenius University, Bratislava)
The Evolution of Institutional Care Regulation in 20th Century Slovakia

09:50 – 10:15 **Oleksandr Mikhno** (Pedagogical Museum of Ukraine, Kyiv)
The Ukrainian Soviet Journal Pionervozhatyi (1934–1941): Visual Construction of the Ideal Child

10:15 – 10:30 *Discussion*

10:30 – 10:45 **Coffee break**

10:45 – 12:50 | PARALLEL SESSIONS / PARALELNÍ SEKCE 4

ENGLISH SECTION 4 (10:45 – 12:50)

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Chair / Předsedající: Magdaléna Šustová (Muzeum Prahy / Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy)

10:45 – 11:10 **Barbora Cupanová** (Constantine the Philosopher University, Nitra)
Survival Mechanisms and Social Dynamics in Slovakia (1939–1945)

11:10 – 11:35 **Becca Mowbray** (Queen's University Belfast)
Schools at the Crossroads: Northern Ireland and post-primary education for girls, 1968–1972

11:35 – 12:00 **Kristina Chlastauskienė** (Institute of Lithuanian Literature and Folklore, Vilnius) *Singing in the Family: An Activity Embedded in Everyday Life (1970–1990)*

12:00 – 12:25 **Kristýna Nitschová** (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)
Testing of Analgesics on Children by Czech Doctors at the Turn of the 19th and 20th Centuries

12:25 – 12:40 *Discussion*

12:40 – 12:50 Closing of the English Section and Final Discussion

12:50 – 13:30 Lunch break (*Lunch will be served directly on the ground floor of the museum*)

OPTIONAL PROGRAMME

Please note: If you wish to participate in one or both of these programmes, please sign your name on the registration sheet at the registration desk.

13:30 – 14:30 **Guided tour of the exhibition "Childhood under the Swastika" led by the curator Magdaléna Faltusová (in English)**

14:30 – 16:00 **Visit to the Pedagogical Library**
(located in a separate building at Jeruzalémská 12, Praha 1)

Participants interested in the tour will meet on the ground floor of the museum, transfer to the library accompanied by the Head of the Library Edita Vaníčková.

CZECH SECTION 4 (10:45 – 12:50)

(Lecture Room, ground floor / Posluchárna v přízemí muzea)

Chair / Předsedající: Helena Kovářová (Muzeum Komenského v Přerově)

10:45 – 11:10 **Marie Fiřtová** (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)

Hračka jako prostředek k „výchově k obrannému a vlasteneckému duchu“
The Toy as a Tool for “Fostering a Defensive and Patriotic Spirit”

11:10 – 11:35 **Miroslav Smaha** (Muzeum technických hraček, Velvary)

Hračky v temnu protektorátu. Český hračkářský průmysl ve 30. a 40. letech
Toys in the Darkness of the Protectorate: The Czech Toy Industry in the 1930s and 1940s

11:35 – 12:00 **Patrik Wirkner** (Nezávislý badatel / Independent Scholar, Praha)

Zapomenutá laskomina: Žvýkačka a dětské vzpomínky na okupaci v březnu 1939
A Forgotten Treat: Chewing Gum and Childhood Memories of the Occupation in March 1939

12:00 – 12:25 **Jan Šejbl** (Národní muzeum – Náprstkovo muzeum, Praha)

Děti a housenky. Role dětí a mládeže ve snahách o zavedení chovu bource morušového v protektorátu Čechy a Morava

Children and Caterpillars: The Role of Children and Youth in Efforts to Introduce Sericulture in the Protectorate of Bohemia and Moravia

12:25 – 12:50 *Diskuze*

12:50 – 13:30 | Pauza na oběd (*Oběd bude podáván v přízemí muzea*)

FAKULTATIVNÍ PROGRAM

Zájemce o účast na jednom či obou programech prosíme o zapsání jména do seznamu u registrace.

13:30 – 14:30 komentovaná prohlídka výstavy „Dětství pod hákovým křížem“ s kurátorkou Magdalénou Faltusovou (anglicky)

14:30 – 16:00 prohlídka Pedagogické knihovny

(PK se nachází v jiné budově na adrese Jeruzalémská 12, Praha 1)

Zájemci se sejdou v přízemí muzea, následovat bude společný přesun do knihovny v doprovodu vedoucí knihovny Edity Vaníčkové.

CZECH SECTION 5 (13:30 – 15:00)

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Chair / Předsedající: Martina Kočí (Múzeum školstva a pedagogiky, Bratislava)

13:30 – 13:55 **Jiří Hadaš** (Filozofická fakulta UK, Praha)

Od Mateřídoušky po Dědu Mráze. Nástroje ideologického působení v Československu 50. let 20. století

From Mateřídouška to Father Frost: Instruments of Ideological Influence in 1950s Czechoslovakia

13:55 – 14:20 **Petr Bednařík** (Fakulta sociálních věd UK / Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

Československá televize a tvorba pro děti a mládež v období normalizace

Czechoslovak Television and Programming for Children and Youth During the Normalization Period

14:20 – 14:45 **Steffen Retzlaff** (Leipzig University of Applied Sciences, Leipzig)

Socialistická nebo subversivní Popelka? Pohádkové filmy (jen) pro děti v ČS(S)R a NDR?

A Socialist or Subversive Cinderella? Fairy-Tale Films (Only) for Children in the CS(S)R and the GDR?

14:45 – 15:00 *Diskuze*

15:00 – 15:15 Coffee break

CZECH SECTION 6 (15:15 – 16:45)

(Conference Hall, 2nd floor / Společenský sál, 2. patro)

Chair / Předsedající: Jan Šimek (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)

15:15 – 15:40 **Josef Kadeřábek** (Univerzita Hradec Králové)

Pod křídly habsburské orlice, ve stínu hákového kříže. Narativy válečného dětství v kronikách obce Tuřany

Under the Wings of the Habsburg Eagle, in the Shadow of the Swastika: Narratives of Wartime Childhood in the Chronicles of Tuřany

15:40 – 16:05 **Dagmar Petišková** (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského)

Příběh „malého rozvědčíka“ Fjodora Blockého

The Story of the “Little Scout” Fyodor Blotsky

16:05 – 16:30 **Radka Süssová** (Univerzita Pardubice)

Hra na socialismus: Mikropraktiky adaptace a rezistence ve volnočasové výchově dětí v Československu (1948–1989)

Playing at Socialism: Micro-Practices of Adaptation and Resistance in Children’s Extracurricular Education in Czechoslovakia (1948–1989)

16:30 – 16:45 *Diskuze*

16:45 – 17:00 | Závěrečná diskuse a ukončení konference

Wifi and Password

Wifi: NPMK-host

Password: komensky

Notes / Poznámky

Notes / Poznámky

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

HISTORICKÝ ÚSTAV

Akademie věd České republiky

INSTITUTE OF HISTORY

Czech Academy of Sciences

The conference is held under the auspices of the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic and the Ministry of Culture of the Czech Republic.

Konference se koná pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Ministerstva kultury ČR.

Ministry of Education,
Youth and Sports
of the Czech Republic

Ministry of Culture
of the Czech Republic